

ဓမ္မအသိဖြင့် အကျိုးရှိရှိနေမည်

အမှတ်စဉ်(၂၈)

သေချာသောလမ်းမှ လျှောက်လှမ်းပါ

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ (Ph.D)

မှတ်တမ်း

သာသနာနှစ် - ၂၅၅၂ -ခုနှစ်

ကောဇာသက္ကရာဇ် - ၁၃၇၀ ပြည့်နှစ်

တပေါင်းလပြည့်ကျော် (၁၀)ရက်၊ ၂၀ .၃. ၂၀၀၉

ရန်ကုန်တိုင်း၊ တာမွေမြို့နယ်၊ ကျောက်မြောင်းအရှေ့ရပ်ကွက်၊
အောင်တော်မူအေးစေတီ၊ ဗုဒ္ဓပူဇော်ယဉ်တော်နှင့် စပ်လျဉ်း၍
ပထမအကြိမ် ဆင်ယင်ကျင်းပ ပြုလုပ်အပ်သည့် ညဉ့်ဦးယံဓမ္မသဘင်အ
ခမ်းအနားဝယ် နှစ်ဖက်မိဘများအား ကျေးဇူးဆပ်သောအားဖြင့်
ကျောင်းဆရာကြီး ဦးထွန်းညွန့် + ဒေါ်ခင်ကြည် မိသားစုတို့ ၏ အမတ်ဒါ
နအဖြစ် ဟောကြားအပ်သော “သောချာသောလမ်းက လျှောက်လှမ်းပါ”
တရားဒေသနာတော်။

* * *

သေချာသောလမ်းမှ လျှောက်လှမ်းပါ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ ဒေသနာတော်တွေထဲမှာ “အပဏ္ဏကပဋိပဒါ”ဆိုတာရှိတယ်။ အပဏ္ဏကဆိုတာ အလွဲအချော်မရှိသော လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ အလွဲအချော်မရှိတဲ့ လမ်းစဉ်၊ အလွဲအချော်မရှိတဲ့ ကျင့်စဉ်ကို အပဏ္ဏကပဋိပဒါ လို့ ခေါ်တယ်။

မြန်မာလူမျိုးတွေ ပြောလေ့ရှိကြတယ်။ “အရင်လို လမ်းအိုလိုက်တဲ့ ” မမှားနိုင်တဲ့ လမ်းကို ပြောကြတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံအသစ်ထွင်ထားတဲ့ လမ်းမျိုးက လိုရာစခန်းကို မပေါက်ပဲ ရှိတတ်တယ်။ အများ သွားနေကျ လမ်း၊ သုံးနေကျလမ်းကတော့ မရောက်ဘူးဆိုတာ မရှိဘူး။ လျှောက်လှမ်းသွားတဲ့ လူတွေ အကြိမ်ကြိမ် ရောက်ရှိသွားကြပြီးဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် “အရင်လို လမ်းအိုလိုက်”ဆိုတာ သွားနေကျ လမ်းဟောင်း အတိုင်း လျှောက်လှမ်းပါလို့ ဒီလို အဓိပ္ပာယ်ကို ဆိုလိုပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက နိဗ္ဗာန်ခရီးကို လျှောက်လှမ်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် (သို့မဟုတ်) သံသရာခရီးကို လျှောက်လှမ်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းဟာ ရှေးရှေး သူတော်စင်တွေ သွားရိုး သွားစဉ်ဖြစ်တဲ့ လမ်းကြောင်းကြီးအတိုင်း လျှောက်လှမ်းသွားမယ်ဆိုရင် လိုရာစခန်းကို မရောက်မရှိ ရောက်နိုင်မယ်တဲ့ ။ ဒီလို မလွဲနိုင်တဲ့ လမ်း၊ သေချာတဲ့ လမ်းကို အပဏ္ဏကပဋိပဒါလို့ ခေါ်တယ်။ စာလုံးပေါင်းတဲ့ အခါ အပဏ္ဏကဆိုတာ ပါဠိစကား ဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် ပဏ္ဏဆိုတဲ့ စကားလုံးက “ပ”စောက်ရယ် “ဏကြီး”နှစ်လုံးဆင့်ပြီး

ရေးတဲ့ စကားလုံး၊ အပဏ္ဏကဆိုတာ အလွဲအမှား မရှိ၊ အတိမ်းအစောင်း မရှိ သေချာတဲ့ လမ်းလို့ ဒီလို အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

လောကမှာ အမြင်တွေ၊ အပြောအဆိုတွေ အမျိုးမျိုးရှိတယ်။ တရား လမ်းစဉ် တစ်ခုဟာ စကားလေး တစ်ခွန်း နဲ့နဲ့လေး လွဲသွားတာနဲ့ လမ်းကြောင်း လွဲသွားနိုင်တယ်။ ပကတိလမ်းမကြီးမှာ လမ်းမှာတွေ၊ လမ်းသွယ်တွေ များ နေလျှင် လိုရာစခန်း မရောက်နိုင်ဘဲ မှားတဲ့ လမ်းကို လျှောက်လှမ်းမိတတ်သလို သံသရာခရီးလမ်း လျှောက်လှမ်းတဲ့ အခါ လူတွေရဲ့ အထင်အမြင်တွေက လွှမ်းမိုးထားသည့်အတွက်ကြောင့် လွဲချော်သွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ မလွဲတဲ့ လမ်း သေချာတဲ့ လမ်းက လျှောက်လို့ ပြောတာ။

*

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ တရားတော်တွေနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ကိုပဲ လွဲချော် သွားတာတွေရှိနိုင်လို့ မြတ်စွာဘုရားက မှတ်ကျောက်ကလေးတွေ ပေး ထားတာ ရှိတယ်။ ဒီကနေ့ခေတ်မှာ မှတ်ကျောက်ကို ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် တွေ အသုံးပြုသလဲဆိုလျှင် ရွှေအရောင်းအဝယ် လုပ်တဲ့ သူတွေ အသုံးပြုကြ တယ်။ ရွှေစစ်၊မစစ်ကို မှတ်ကျောက်နှင့်တိုက်ပြီး ကြည့်လိုက်တဲ့ အခါ ရွှေအစစ်နှင့် ရွှေအတု ခွဲခြားလို့ ရတယ်။

လောကမှာ အတုဆိုတာတွေက အစစ်နှင့် အလွန်တူတာမို့ ခွဲခြားဖို့ ခက်တယ်။ တုထားတဲ့ အရာက အစစ်နှင့် အလွန်တူတယ်ပေါ့။ အတုနှင့် အစစ် တစ်ခါတစ်ရံ အလွန်ခွဲခြားဖို့ ခက်သည့်အတွက်ကြောင့် ခွဲခြားနိုင်သည့် နည်းလမ်းကလေးတွေ ပေးထားရတယ်။ ရွှေမှာ အစစ်အတု ရှိ တယ်။ စိန်မှာ အစစ်အတု ရှိတယ် ကျောက်သံပတ္တမြားတွေမှာ လည်း အစစ်အတုရှိတယ်။ ထို့အတူပဲ တရားဓမ္မတွေမှာ လည်း အစစ်အတု ရှိ တယ်တဲ့ ။

ရွှေစစ်ထင်ပြီးတော့ ရွှေအတုကို ဝယ်မိလိုက်လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အများကြီး ဆုံးရှုံးသွားတယ်။ ဆုံးရှုံးတယ်ဆိုတာ တစ်ဘဝပဲ ဆုံးရှုံးတာ ပါ။ ဒီထက်ပိုပြီး မဆုံးရှုံးဘူး။ တရားအတုကို လိုက်နာကျင့်သုံးမိပြီဆိုလျှင် သံသရာမှာ ပါ ဆုံးရှုံးနိုင်တယ်။ အဲဒီဆုံးရှုံးမှုက ပိုကြီးတယ်လို့ ပြော တာ။ ဒါကြောင့်မို့ တရားဓမ္မကို ကျင့်သုံးလိုက်နာကြရတယ်ဆိုတာ အစ

စံအတု ခွဲခြားတတ်၍ “စံ”ကလေးတွေ မှတ်ထားဖို့ လိုတယ်။

ဒီကနေ့ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဓမ္မကထိက ဆရာတော်တွေက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ ပိဋကတ်သုံးသွယ်၊ နိကာယ်ငါးဖြာ၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်က ထုတ်နှုတ်ပြီး ဟောကြတယ်။ ဘုရားဟော တရားအတိုင်း ဟောတာဆိုလျှင်တော့ လွဲစရာ အကြောင်းမရှိဘူး။ သို့သော် မိမိတို့ ရဲ့ ကိုယ်ပိုင် အဘော်ကလေးတွေ ထဲပြီး ပြောသွားတာကျတော့ လွဲသွားနိုင်သေးတယ်တဲ့ ။

ဓမ္မနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အငြင်းပွားစရာ ကလေးတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တယ်။တစ်ပါးကလည်း ဒါဘုရားဟောလို့ ပြောသွားတယ်။ နောက်တစ်ပါးကလည်း ဒါ ဘုရားဟောတာ မဟုတ်ဘူး လို့ ပြောသွားတယ်။ ဟော-အငြင်းပွားစရာ တစ်ခုဖြစ်လာတယ်။ တစ်ပါးက ဒါ ပိဋကတ်စာထဲ ပါတယ်။ နောက်တစ်ပါးက ဒါပိဋကတ်ထဲ မပါဘူးဆိုရင် အငြင်းပွားစရာ တစ်ခုဖြစ်လာမယ်။ အဲဒီလို အငြင်းပွားစရာတွေ မရှိ မဟုတ်ဘူး ၊ ရှိတယ်။ သာသနာ့သမိုင်းမှာ မြောက်များစွာပေါ်ထွန်းခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် အဘိဓမ္မာ (၇)ကျမ်း အပါအဝင်ဖြစ်တဲ့ ကထာဝတ္ထုကျမ်းဆိုတာ ရှိတယ်။ အယူအဆရေးရာတွေနှင့် ပတ်သက်ပြီး မတူညီတဲ့ အယူဝါဒတွေ ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ပေးတာ၊ မတူညီတဲ့ အယူဝါဒတွေ၊ မှားယွင်းတဲ့ အယူအဆတွေကို ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်တဲ့ ကျမ်းစာတစ်ခု ဖြစ်တယ်။

အဲဒီ ကထာဝတ္ထုကို မြန်မာနိုင်ငံ ယစ်မျိုးမင်းကြီး ဦးရွှေဇံအောင်က ပထမဆုံး ပါဠိဘာသာမှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုပေးတယ်။အင်္ဂလိပ်လို နာမည်ကို “Points of Controversy”လို့ ခေါ်တယ်။ “ Points of Controversy” ဆိုတာ အငြင်းပွားစရာ အချက်များ လို့ ပြောတာ။ ဗုဒ္ဓရဲ့ တရားဓမ္မနှင့်ပတ်သက်ပြီး အငြင်းပွားစရာ အချက်တွေ ရှိတာပဲ။ အရာခပ်သိမ်း

မှာ အငြင်းပွားစရာ အချက်တွေ ရှိတတ်တယ်။ ဘုရားဟောတာက အငြင်းပွားစရာ မဟုတ်ဘူး ။ တင်ပြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အယူအဆ၊ အတွေးအခေါ်တွေနှင့် ပြောလိုက်ပြီဆိုလျှင် အငြင်းပွားစရာတွေ အများကြီး ဖြစ်သွားတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ တရားကတော့ အမှန်အတိုင်းဘဲ။ သို့သော် မြတ်စွာဘုရား တရားတော်ကို ထပ်ဆင့် ဟောပြောတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ “Interpretation”ပေါ့၊ “ Interpretation Problem”လို့ ခေါ်တယ်။ “ဘာသာပြန်ဆိုမှု ပြဿနာပေါ့”အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူတဲ့ အခါ လမ်းကြောင်းလွဲသွားတာ။

ဗုဒ္ဓရဲ့ ဆိုလိုချက်တွေ၊ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အာဘော်တွေ မဟုတ်တော့ဘူး၊ ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ အာဘော်တွေ ဖြစ်သွားပြီး လွဲမှားသွားတယ်။ ဒီလိုလွဲမှားမှုမျိုးက မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်ကတည်းက ရှိခဲ့တာ။ ဒီကနေ့ ခေတ်မှာ လည်း ရှိတာပဲ။ ဘုရားလက်ထက် ကတည်းက မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင် တစ်ခါ၊တစ်ခါ ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ပေးရတယ်။ ဖြေရှင်း ဆုံးဖြတ်လို့ လွဲမှားတဲ့ အယူအဆကို စွန့်လွှတ်သွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ရှိသလို၊ စွန့်လွှတ်မှု မရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ရှိတာပဲ။ ဘုရားကိုယ်တိုင် ရှင်းလင်းပြတာတောင်မှ မစွန့်လွှတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ရှိသေးတယ်။

ဘယ်သူတွေလည်း ဆိုရင် မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်က သာတိဆိုတဲ့ ရဟန်းတို့ ၊ အရိဋ္ဌဆိုတဲ့ ရဟန်းတို့ ရှိတယ်။ အရိဋ္ဌ ဆိုတဲ့ ရဟန်းက (မြန်မာလို ဦးအရိဋ္ဌပေါ့)။ စာတတ် ပေတတ် ဘုန်းကြီးတစ်ပါးပဲ။ စာတတ် ပေတတ်တိုင်း မလွဲမှားဘူးလို့ မအောက်မေ့နှင့်။ အရိဋ္ဌ ဆိုတာ စာတတ် ပေတတ်ရဟန်း။ သို့သော် သူ့ရဲ့ အတွေးအခေါ် မှားယွင်းမှုကြောင့် သူတင်ပြတဲ့ စကားရပ်ဟာ ချွတ်ချော် တိမ်းပါး သွားတယ်။

ပဌမ ပါရာဇိကနှင့် ပတ်သက်ပြီး မေထုန် အထိအတွေ့က ဈာန်မဂ်ဖို

လ်ရဖို့ အန္တရယ် ဖြစ်စေနိုင်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောထားတယ်။ အရိဋ္ဌရဟန်းက ပိုးဖဲကတ္တီပါတို့ ရဲ့ အတွေ့အထိနှင့် လူ့ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အတွေ့အထိ ဒီ အတွေ့အထိ နှစ်ခုဟာ ဘာမှ မထူးဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ မေထုန်ကိစ္စကို ပါရာဇိကလို့ ပညတ်တာ မမှန်ဘူးလို့ ဆိုတဲ့ လွဲမှားစွာ နှိုင်းယှဉ်မှု ပြုတယ်။ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်တာ လွဲမှားသွားခဲ့လျှင်လည်း လမ်းကြောင်း ဟာ လွဲသွားတတ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ဒီအလုပ်ဟာ မလုပ်သင့်ဘူး။ ဈာန်,မဂ်,ဖိုလ်ရဲ့ အန္တရယ်ဖြစ်တယ်။ ဆိုလိုတာက “ဈာန်” မရနိုင်ဘူး၊ “မဂ်”မရနိုင်ဘူး၊ နတ်ပြည် မရောက်နိုင်ဘူး နတ်ပြည်လမ်းကြောင်းရဲ့ အန္တရယ်ဖြစ်တယ်။ Obstacleအဟန့်အတားဖြစ်တယ်လို့ ပြောထားတဲ့ တရားတွေကို မဖြစ်နိုင်ပါဘူးလို့ အရိဋ္ဌက ပြောတယ်။ အဲဒီလို ဘုရားရှိတုန်းမှာ ပဲ Controversy အငြင်းပွားမှုဆိုတာ ဖြစ်ပေါ် လာတယ်။ ကျန်တဲ့ ရဟန်းတွေက ဝိုင်းဝန်းပြောဆိုတာ မရလို့ ဘုရားဆီ ပို့တာ၊ ဘုရားက ရှင်းပြပေမယ်လို့ သူလက်မခံဘူး။

သာတိဆိုတဲ့ ရဟန်းကတော့ အယူဝါဒ ရေးရာ နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘာကို စွဲမြဲထားသလဲဆိုရင် လူတွေရဲ့ ခန္ဓာမှာ ရှိတဲ့ အသိစိတ်ကလေးဟာ ခံစားတတ်တယ်။ ဒီစိတ်ကလေးရှိတဲ့ အခါ လူတွေဟာ စကားပြောတယ်၊ ခံစားတယ်။ အဲဒီအသိစိတ်ကလေးဟာ တစ်ဘဝကနေ တစ်ဘဝ ကူးနေတာတဲ့ ။ဒီဘဝ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီး ဟောင်းသွားတဲ့ အခါ နောက်ဘဝ ခန္ဓာ အသစ်ရှာပြီး ကူးသွားတယ်လို့ ဒီလိုပြောတယ်။ ဗမာတွေ ပြောတဲ့ ဝိညာဉ် ကလေး၊ လိပ်ပြာကလေးပေါ့။ ဒါလေးက လူရဲ့ ခန္ဓာထဲမှာ ထာဝရမြဲနေတယ်။ သေသွားလျှင် ထွက်သွား ပြီးတော့ နောက်ဘဝတစ်ခု ရောက်သွားတယ်။ ဘဝတစ်ခု ကူးတယ်ပေါ့။

မြတ်စွာဘုရားက စိတ်ကလေး တစ်ခုဟာ အခုဖြစ်ပြီး အခုချုပ်သွားတယ်။ နောက်ထပ်ဖြစ်တာက နောက်စိတ်။ စဉ်ဆက်မပြတ် အကြောင်းတရားတွေ အမှီပြုပြီးတော့ ဖြစ်နေတာ။ ဒီစိတ်ကလေး ထပ်ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး ။ နောက်ဖြစ်တဲ့ စိတ်က နောက်စိတ်။ အဲဒီလို စဉ်ဆက်မပြတ် ဖြစ်နေတာ။ စိတ်ကလေးရဲ့ သက်တမ်း ဟာ အင်မတန် တိုတောင်းတဲ့ အချိန်ပိုင်းကလေး သုံးခုပဲ ရှိတယ်။ ဖြစ်ပြီး ချုပ်သွားတဲ့ စိတ်ကလေး နောက်ထပ်ပေါ်လာတာ မဟုတ်ဘူး ။ နောက်ထပ် ပေါ်တာက အလားတူစိတ် Copy သာ ဖြစ်တယ်။

ဆိုပါစို့- ဖယောင်းတိုင်မီးကလေး ထွန်းထား ပြီးတော့ ငြိမ်းလိုက်လို့ ငြိမ်းသွားတယ်။ နောက်ထပ် တစ်ခါထပ်ပြီးတော့ ထွန်းလိုက်တယ်။ အဲဒီတော့ နောက်ထပ် ထွန်းလို့ လင်းလာတဲ့ မီးကလေးက ပထမ ငြိမ်းသွားတဲ့ ဖယောင်းတိုင်မီးလားဆိုတော့ ဘယ်ဟုတ်မလဲ။ ငြိမ်းသွားတဲ့ မီးက ဘယ်တော့မှ ပြန်မလာတော့ဘူး။

ထို့အတူဘဲ ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားတဲ့ စိတ်ဟာ ဘယ်တော့မှ ပြန်မပေါ်ဘူး ။ နောက်ထပ် ပေါ်တာက နောက်စိတ်ပဲ။ အဲဒီတော့ မြဲတယ်ဆိုတာ ဝိညာဉ်ဆိုတာ မရှိဘူးလို့ မြတ်စွာဘုရားက ရှင်းပြပေမယ့်လို့ သာတိရဟန်းက သဘောပေါက်သွားခြင်း မရှိဘူးတဲ့ ။

ဗမာပြည်မှာ လည်း ဟိုဆရာတော်က ဒီလို ဟောတယ်။ ဒီဆရာတော်က ဒီလိုဟောတယ်နဲ့ သံသယ မဖြစ်ကြရလေအောင်၊ စာထဲမှာ ပါတယ်ဆိုတာလည်း အဓိက မဟုတ်ဘူး ။ စာထဲ မပါဘူးဆိုတာလည်း အဓိက မဟုတ်ဘူး ။ မြတ်စွာဘုရား ဟောခဲ့တဲ့ အဓိက သေချာတဲ့ လမ်းက ဘာလဲဆိုတာကိုသာ မှတ်ရမယ်။ ဒါဟာ Criterion မှတ်ကျောက်ကလေး တစ်ခုပဲ။

မိထွေးတော်ဂေါတမီကို မြတ်စွာဘုရားက သင်ပေးသွားတယ်။တစ်ယောက်,ယောက်က “ဓမ္မ မှန်ကန်တဲ့ တရား၊ ဝိနယ-ဘုရားရဲ့ အဆုံးအမ၊ ဆုံးမချက်၊ သတ္တုသာသန - မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဩဝါဒ”လို့ အတည်ပြုပြီး လာပြောမယ်ဆိုလျှင် မှတ်ကျောက် တင်ကြည့်လိုက်ပါတဲ့ ။ ဘုရားရဲ့ ဓမ္မ၊ ဝိနယ၊ သတ္တုသာသန တရားတော် မှန်လျှင် ရှိနေတဲ့ အတွယ်အတာတွေ လျှော့သွားရမယ်။ မုန်းတီးတဲ့ စိတ်တွေ လျှော့သွားရမယ်။နောက်ဆုံး မှာ လျှော့သွားပြီး လုံးဝ ပျောက်ကွယ်သွားစေနိုင်တဲ့ စွမ်းအားရှိတယ်။အဲဒီလို မဟုတ်ဘဲနဲ့ လောဘတွေ၊ ဒေါသတွေ၊ မောဟတွေ တိုးလာမယ်ဆိုရင် ဒါ ဘုရား အဆုံးအမတွေ မဟုတ်ဘူး လို့ သေချာဆုံးဖြတ်လိုက်တဲ့ ။

ကျင့်စဉ်တစ်ခုကို ကျင့်လို့ ကိုယ့်သန္တာန်မှာ လောဘ နဲ့သွားသလား။ ဒေါသ နဲ့သွားသလား။ မောဟ နဲ့သွားသလား။ ဒါ အဓိကကျတယ်။ လောဘလည်း နဲ့မသွားဘူး။ ဒေါသနှင့် မောဟလည်း နဲ့မသွားဘဲ အကုသိုလ်တွေ တိုးလာလာတယ်ဆိုလျှင် ဒါ မှားတဲ့ အကျင့်၊ ဒါ ဘုရားဟောတဲ့ တရား မဟုတ်ဘူး လို့ မြတ်စွာဘုရားက မှတ်ကျောက် ပေးထားတယ်။ အဲဒီ “စ”နှင့်တိုင်းတာပြီးတော့ မှားတယ်၊ မှန်တယ်ကို ဆုံးဖြတ်ရမယ်တဲ့ ။

ကျန်တဲ့ Historyတို့ ၊ ဘာတို့ ဆိုတာတွေက သိပ်ပြီး အရေးပါလှတာ မဟုတ်ဘူး ။ အရေးအကြီးဆုံးက တရားကို လက်ခံကျင့်သုံးလိုက်လို့ ကိုယ့်သန္တာန်မှာ အသိဉာဏ်တွေ ဆုတ်ယုတ်သွားသလား။ ကောင်းမွန်တဲ့ စိတ်သဘောထားတွေ တိုးတက် လာသလား။ သို့မဟုတ် ဆုတ်ယုတ်သွားသလား။ သူတော်ကောင်းစိတ် ပိုပြီး ဝင်လာသလား သို့မဟုတ် လျှော့နည်းသွားသလား ဆိုတာသာ အရေးကြီးတယ်။

ကြည့်လေ။ တချို့တရားတွေက လိုက်နာကျင့်သုံးတဲ့ အခါ ဘာဖြစ် သလဲဆိုရင် မာနတွေ ဝင်လာတယ်။ ငါလို တတ်တဲ့ သူ မရှိဘူး။ ငါက သာတယ်။ ဗမာပြည်မှာ လည်း တစ်ခါတလေ ပေါ်တတ်သေးတယ်။ နဲနဲ ပါးပါး တရားသိသွားပြီဆိုလျှင် ဘုန်းကြီးတောင် ရှိမခိုးနိုင်တော့ဘူးဆို တဲ့ အနေအထား ဖြစ်သွားတယ်။ ယခင်က သံဃာကို လေးစားပြီး ဘုန်းကြီးကို ရှိခိုးတယ်။ တရားကျင့်ပြီးတဲ့ နောက် ဘုန်းကြီးကို ရှိမခိုး နိုင်တော့ဘူး ဆိုတော့ သူက မာန်မာနတွေ ပိုတက်သွားတဲ့ သဘောပေါ့။ မာနဆိုတာ ကုသိုလ်လား၊အကုသိုလ်လား မေးလျှင် အကုသိုလ်ပဲ။ ကိုယ့် ရဲ့ အရည်အချင်းကို ဘုန်းကြီးထက် သာတယ်ဆိုတဲ့ အနေအထားထိ ရောက်အောင် မြှင့်ပြီး၊ ကိုယ့်အနေနှင့် အရိုအသေ ပေးရမည့် ပုဂ္ဂိုလ် မရှိ တော့ဘူးလို့ ထင်လာတာ မာန ဝင်တာပဲ။ မာနက ဝင်မှန်း မသိအောင် တစ်ခါ၊တစ်ခါ သိမ်မွေ့တယ်လို့ ဆိုလိုတာ။

မှန်ကန်တဲ့ တရားကို သိရှိနားလည်လာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က အဲဒီလို မဟုတ် ဘူး ။ ရိုသေလေးစားထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ဘယ်သူ့ကိုမဆို ရိုရိုသေသေ၊လေး လေးစားစား ဆက်ဆံနိုင်တဲ့ အနေအထားမျိုး ရှိတယ်။ အားလုံးအပေါ်မှာ မေတ္တာထားနိုင်တဲ့ စိတ်ဓါတ် ရှိတယ်။ စိတ်ကောင်း နှ လုံးကောင်း မွေးတယ်။ မာန်မာနတွေ ကင်းတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထ င်ကြီးတဲ့ စိတ်တွေ လျော့ကျလာတယ်။ တကယ် တတ်ပြီဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တွေက ပြောလေ့ရှိတယ်။ “ငါမတတ်သေးဘူးလို့ သိတဲ့ နေ့ဟာ စာတတ် တဲ့ နေ့ပဲ”တဲ့ ။

တကယ်တတ်တဲ့ သူဟာ အရာရာကို မှန်မှန်ကန်ကန် မြင်တတ်လာ တယ်။ ဆရာတော်ကြီးတွေက ဘယ်လို ဥပမာ ပေးသလဲဆိုလျှင် စပါး သီးထဲမှာ အဆန်ပြည့်တဲ့ စပါးနှင့် အဆန်မပြည့်တဲ့ စပါး နှစ်ခုရှိတယ်။ အဆန်ပြည့်တဲ့ စပါးက ငိုက်ကျတယ်။အဆန်မပြည့်တဲ့ စပါးက ထောင်

ထောင်,ထောင်ထောင်နဲ့ နေတယ်။ ကြည့်လိုက်ရင် အဆန် မပါဘူး။ သူက အခွံချည့်ပဲ။ အဲဒီအခွံတွေချည့်ပဲဆိုလျှင် ပိုထောင်တယ်တဲ့ ။ အဆန်ပြည့်သွားလျှင် ငိုက်ကျသွားတယ်။ အဲဒါ ဘာကို သရုပ်ဖော်သလဲဆိုရင် တရားကို သိရင် အားလုံးကို လေးစားတတ်သွားတယ်လို့ ဒီလို ဆိုလိုတာ။ မာန်မာနပိုပြီး နည်းသွားတယ်လို့ ပြောတာ။ ပညာ ရှိလာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က မာန်မာန ပိုနည်းလာတယ်။

ပညာရှိလို့ မာန်မာနတွေ ပိုတက်သွားတယ် ဆိုတာ လုံလောက်အောင် ပညာမရှိလို့ ပဲလို့ မှတ်ရမယ်။ အဆန်ပြည့်တဲ့ စပါးက ငိုက်ကျသွားသလိုပဲ။ ပညာရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က အားလုံးကို လေးစားနိုင်တဲ့ အနေအထားမျိုး ရောက်သွားတယ်တဲ့ ။ အဆန်မဲ့တဲ့ စပါးသည် ထောင်သလို မတတ်တတ် ပညာမရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ဆောင့်ကြွားကြွား မာန်မာနတရားတွေ တက်ကြွလာတတ်တယ်တဲ့ ။

အဲဒီတော့ ဘုရားရဲ့ တရားတော်တွေကို လေ့လာ ကျင့်သုံးတဲ့ အခါ တကယ် တရားသိပြီဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ စိတ်နေစိတ်ထားက ဘယ်လို ရှိသလဲဆိုလျှင် ဥပမာ သောတာပန် ဖြစ်သွားပြီ ဆိုသူရဲ့ စိတ်ဓါတ်က “သူသိတဲ့ တရားဓမ္မတွေကို တလောကလုံး သိစေချင်တယ်”။ သို့သော် သူလျှို့ဝှက်ချင်တာက သူ့ရဲ့ အရည်အချင်းပဲ။ ဘယ်လောက်အထိ လျှို့ဝှက်ချင်သလဲဆိုရင် သူပိုင်တဲ့ ရွှေအိုး လူမြင်မှာ စိုးသလို ဖြစ်တယ်။ အေးအဲဒီလို မဟုတ်ဘဲ ကိုယ့်အရည်အချင်း လူတကာကို ပြချင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရွှေတုလိပ် မှတ်ရမယ်။

သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ စိတ်နေစိတ်ထားက (၂)ခု ရှိတယ်။ သူသိတဲ့ တရားကို တလောကလုံးက လူတွေ သိစေချင်တယ်။ သူ့ရဲ့ အရည်အချင်းကို ရွှေအိုးလို ဝှက်ထားချင်တယ်။ သူလိုတော့ ဖြစ်စေချင်

တယ်။ သို့သော် သူ ဒီအရည်အချင်းတွေ ရှိပါတယ်ဆိုတာတော့ မပြဘူး။
ဒါပြောတာနော်။ အဲဒါ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ စိတ်ဓါတ်ပဲ။ သူတော်
ကောင်းရဲ့ စိတ်ဓါတ်ကလည်း အဲဒီအတိုင်းပဲရှိတယ်လို့ ပြောတာ။ သူ
တော်စင် ဖြစ်လို့ တရားဓမ္မ သိသွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ရဲ့ ကိုယ်အမူ
အရာ နှုတ်အမူအရာသည် ဆောင့်ကြားကြား မရှိဘဲ ငြိမ်သက်အေးချမ်း
တဲ့ အမူအရာ ရှိလာတယ် ဆိုတာ ထင်ရှားတယ်။

*